

การประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

An Evaluation of Bachelor of Public Health Program, School of Health Science, Sukhothai Thammathirat Open University

สมโภช รติโอพาร¹พรทิพย์ กิระพงษ์²อรวรรณ น้อยวัฒน์³เอกพล กาละดี³สุนัฐษา แสงมณี³
Sompoch ratorian¹ Porntip kirapong² Orawan noiwat³ Akaphol Kaladee³ Sunutchha sangmanee³
¹รองศาสตราจารย์ ดร. ²รองศาสตราจารย์ ³อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินรายละเอียดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช โดยใช้วิธีดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณเก็บรวบรวมข้อมูลตัวอย่าง 231 คน ได้แก่ ประธานคณะกรรมการบริหารชุดวิชา 11 คน นักศึกษา 132 คน บัณฑิต 46คน และผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต42คนเครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า

1) ประธานคณะกรรมการบริหารชุดวิชาเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตมีความเหมาะสมภาพรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้านทั้งด้านความชัดเจน ความสอดคล้องกับการกิจของมหาวิทยาลัย การตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม รวมถึงความสอดคล้องกับ มคอ.1 โครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับสูง และมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรภาพรวมอยู่ในระดับสูง

2) นักศึกษามีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงทุกด้านทั้งความชัดเจน สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษา และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม และโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับสูง การบริหารหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับสูง และนักศึกษามีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับสูง

3) บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ทั้งด้านความชัดเจน การตอบสนองความต้องการของนักศึกษา และการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม ในทุกโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง การบริหารหลักสูตร การวัดและประเมินผลการศึกษา การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัย ภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับสูง และบัณฑิตมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับสูง

4) ผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวมสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในระดับสูง และบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร มสช. มีคุณภาพตามเกณฑ์ คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตร สาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

Abstract

The purpose of this quantitative research was to evaluate Bachelor of Public Health Program, School of Health Science, Sukhothai Thammathirat Open University. The sample consisted of 231 stakeholders including 11 course chairpersons, 132 students, 46 graduates, and 42 graduates' employers. The research instrument was a questionnaire. Statistics employed for data analysis were the frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The research results were as follows:

1) The course chairpersons rated the appropriateness of curriculum objectives at the high level in every aspect including their clarity, consistence with the university mission, responding to labor market needs and society, compliance with the TQF, suitability of curriculum structure, and they were overall satisfied with the teaching and learning process at the high level.

2) The students rated the appropriateness of curriculum objectives at the high level in every aspect including their clarity, responding to students' needs, responding to labor market needs and society, suitability of curriculum structure, and program administration. Students also agreed at the high level that the program can equip students with desirable characteristics.

3) The graduates rated the appropriateness of curriculum objectives at the high level in every aspect including their clarity, responding to students' needs, responding to labor market needs and society, and suitability of curriculum structure. They were satisfied at the high level with program administration, educational evaluation, and services of supporting units, moreover, they viewed that the desirable characteristics of graduates on the whole were at the high level.

4) The graduates' employers viewed the overall objectives of curriculum corresponded to the labor market needs and society at the high level, the program could produce qualified graduates, and the desirable characteristics of graduates on the whole were at the high level.

Keywords: Curriculum Evaluation, Public Health Graduates, School of Health Science

บทนำ

การประเมินหลักสูตรมีความสำคัญต่อการดำเนินงานของหลักสูตรเพราะได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาวะสังคม สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งเป็นแนวทางในการนำไปวางแผนการจัดการเรียนการสอน สาระเนื้อหาในการสอน การปรับปรุงสื่อการสอน การวัดและประเมินผล การประเมินผลหลักสูตรสามารถดำเนินการได้ 3 ระยะ คือ การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ (Pre-evaluation) การประเมินระหว่างการดำเนินการใช้หลักสูตร (Implementation evaluation) และการประเมินหลังการใช้หลักสูตร (Summative evaluation) (ศักดิ์ศรี ปาณะกุล, 2554) ในการใช้หลักสูตรจึงมีความจำเป็นต้องทำการประเมินหลักสูตร โดยการติดตามความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตร ตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และความสำเร็จของการใช้หลักสูตรสำหรับเป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป (ศิริชัยกาญจนวาตี, 2558)

หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ได้รับการพัฒนาครั้งแรกเพื่อจัดการเรียนการสอน โดยใช้ระบบการศึกษาทางไกล และผ่านความเห็นชอบรับทราบหลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเมื่อพ.ศ. 2524 หลังจากนั้นมีการปรับปรุงหลักสูตรครั้งที่ 1 โดยทบวงมหาวิทยาลัย รับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตรนี้เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2543 ในปี พ.ศ. 2553 มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และเพื่อการประกันคุณภาพของบัณฑิต โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบการให้ความเห็นชอบหลักสูตรเมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2554

การปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าวเกิดจากฐานคิดและความเชื่อที่ว่า การพัฒนาประเทศ ตลอดจนกระแสโลกาภิวัตน์ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ที่ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ที่อยู่ภายใต้ความกดดันทางเศรษฐกิจ และการแข่งขันเพื่อความอยู่รอด ส่งผลต่อแบบแผนการเจ็บป่วยของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป จากอดีต รวมถึงค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชนที่สูงขึ้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ รูปแบบ การดูแล ส่งเสริม ป้องกันและรักษาสุขภาพประชาชน ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและกลุ่มเป้าหมายทางสังคมให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทั้งการเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ตลอดจนโครงสร้างประชากร ระบบบริการสุขภาพ รวมถึงกระแสโลกาภิวัตน์ของประเทศต่างๆ ในโลก ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่มีความเสี่ยงต่อสุขภาพเพิ่มขึ้น ทำให้แบบแผนการเกิดโรคเปลี่ยนแปลงไปอย่างซับซ้อน โรคอุบัติใหม่ร้ายแรงหลายโรคแพร่ระบาดไปพร้อมกัน ในหลายประเทศ โรคติดต่อร้ายแรงและโรคไม่ติดต่อมีการอุบัติซ้ำ รวมทั้งปัญหาสภาพแวดล้อมที่กำลังทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้ปัญหาและความต้องการทางสุขภาพของประชาชน รวมทั้งเทคโนโลยีการบริหารและการจัดบริการสุขภาพเปลี่ยนแปลงไป โดยมีระบบการประกันสุขภาพถ้วนหน้า มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น และการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพเพิ่มมากขึ้น ดังนั้นหลักสูตรจึงเน้นการเรียนรู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและการจัดบริการสุขภาพทั้งการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับกฎหมายและการปฏิรูประบบสาธารณสุข ตลอดจนสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนทุก
กลุ่มวัย ครอบครัว และชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพและสุขภาวะของประชาชนและชุมชนโดย
ทั่วหน้า

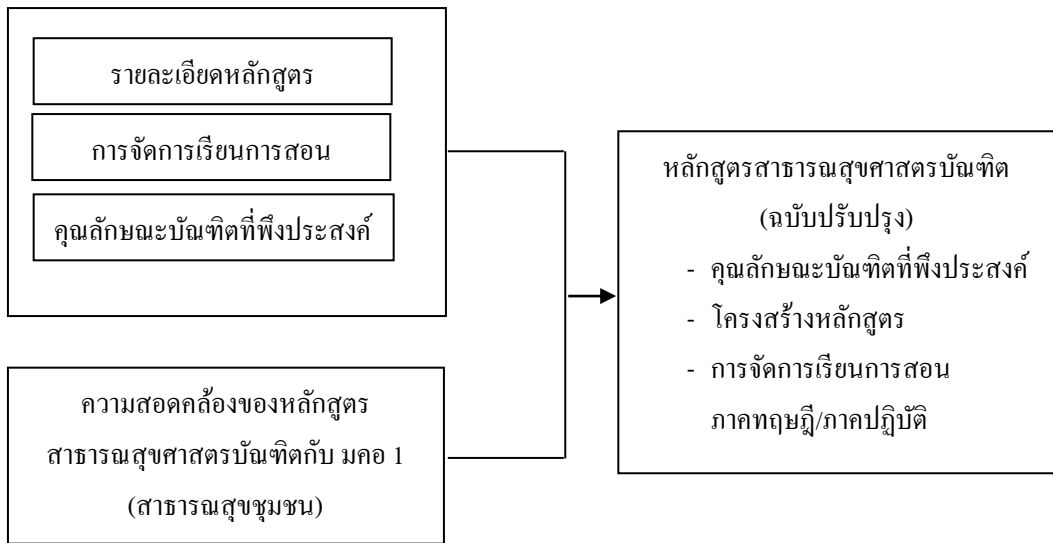
หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2554 จะดำเนินการครบรอบตามเกณฑ์การ
ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรในปีการศึกษา 2559 และจะต้องดำเนินการเปิดใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุงใหม่ใน
ภาคต้น ปีการศึกษา 2560 ดังนั้นเพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และเกณฑ์
มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาสาธารณสุขศาสตร์ จึงเห็นสมควรให้มีการดำเนินการศึกษาวิจัยประเมิน
หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตในลักษณะการประเมินหลังการใช้หลักสูตร(Summative evaluation) เพื่อจะได้
นำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงหลักสูตรและดำเนินการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพและ
ประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินรายละเอียดหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน โดยประธานคณะกรรมการบริหารชุดวิชา
2. เพื่อประเมินรายละเอียดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์โดย
นักศึกษา
3. เพื่อประเมินรายละเอียดหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
โดยบัณฑิต
4. เพื่อประเมินรายละเอียดหลักสูตร คุณลักษณะบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตที่พึงประสงค์โดย
ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตเน้นการประเมินหลังการใช้หลักสูตร(Summative
evaluation) ร่วมกับการประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร(Formative evaluation) โดยใช้รูปแบบการประเมินที่ยึด
ความต้องการตัดสินใจและรูปแบบการประเมินที่ยึดเกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นหลักจึงผสมผสานตามแนวคิดของ
Stake, Provus, Stufflebeam และ ศิริชัย กาญจนวาสีผลปรากฏดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผู้วิจัยกำหนดอย่างเฉพาะเจาะจงโดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) ประธานคณะกรรมการบริหารชุดวิชาในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร จำนวน 11คน ได้แก่ ประธานชุดวิชาที่รับผิดชอบชุดวิชาแกนและชุดวิชาเฉพาะในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2) นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตรุ่นที่เข้าศึกษา รหัส 55 ขึ้น ไปจำนวน 120 คน เลือกอย่างเจาะจงจากนักศึกษาที่ได้ศึกษาในโครงสร้างหลักสูตรฉบับปรับปรุงปี 2554 มาระดับหนึ่งเพื่อจะได้มีความเข้าใจต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนพอสมควร ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาเลือกนักศึกษากลุ่มที่เข้ารับการฝึกปฏิบัติในชุดวิชา 52311 การปฐมพยาบาลและการบำบัดโรคเบื้องต้น ชุดวิชา 52310 การฝึกปฏิบัติสาธารณสุขชุมชน และชุดวิชา 52402 ประสบการณ์วิชาชีพสาธารณสุข ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2557 ที่รายชื่อไม่ซ้ำกัน

3) บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต จำนวน 106 คน จากบัณฑิตที่ศึกษาในโครงสร้างหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรฉบับปรับปรุง 2554 และสำเร็จการศึกษาจนถึงภาคปลาย ปีการศึกษา 2557 ทุกคนโดยใช้ข้อมูลจากสำนักทะเบียนและวัดผล

4) ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 106 คน คือ ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใช้บัณฑิตของบัณฑิตตามข้อ 3)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามซึ่งประยุกต์ใช้จากเครื่องมือประเมินหลักสูตรสำหรับอาจารย์ นักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชา ซึ่งพัฒนาโดยสำนักวิชาการและมีการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยที่ปรึกษาวิจัย ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามสำหรับประธานคณะกรรมการบริหารชุดวิชาในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตในด้านวัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร ความเหมาะสมของชุดวิชาในหลักสูตร และความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน

2) แบบสอบถามสำหรับนักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตในด้านวัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระชุดวิชาในหลักสูตร เอกสารและสื่อการสอน ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

3) แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายละเอียดหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตในด้านวัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เอกสารและสื่อการสอน ความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร/การวัดและประเมินผลการศึกษา/การจัดฝึกปฏิบัติ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

4) แบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไป ความคิดเห็นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต และความพึงพอใจต่อบัณฑิตตามคุณลักษณะของบัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตที่พึงประสงค์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ลักษณะของแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามแบบปลายปิด ปลายเปิดและแบบประเมินซึ่งวัดระดับความคิดเห็นหรือความพึงพอใจเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่วัดความเหมาะสม หรือมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด มากปานกลางน้อย และน้อยที่สุด สำหรับเกณฑ์การแปลผลแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 หมายถึงระดับต่ำคะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึงระดับปานกลางและคะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง ระดับสูง

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) คณะผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้คณะกรรมการบริหารชุดวิชาในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต โดยตรงโดยขอความร่วมมือ

2) คณะผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มนักศึกษาโดยผู้วิจัย และ/หรือขอความร่วมมือจากอาจารย์สอนเสริมฝึกเสริมทักษะชุดวิชา 5231152310 หรือชุดวิชา 52304 เพื่อแจกให้นักศึกษาที่รายชื่อไม่ซ้ำกันทำแบบสอบถามและเก็บคืน

3) คณะผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้บัณฑิตสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตและตอบกลับทางไปรษณีย์โดยมีระบบติดตามเพื่อให้ตอบกลับอย่างครบถ้วน

4) คณะผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิตสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตและตอบกลับ
ทางไปรษณีย์โดยตรงตามชื่อที่อยู่ที่บ้านติดแจ้ง

4.การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยประเมินหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สรุปผลได้ดังนี้

1.ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1) ประธานคณะกรรมการบริหารชุดวิชา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.6 อายุเฉลี่ย 47.18 ปี (S.D = 11.94) วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาเอกร้อยละ 54.5 และตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ร้อยละ 54.5 โดยหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต คือ เป็นคณะกรรมการบริหารชุดวิชาคิดเป็นร้อยละ 72.7 เป็นคณะกรรมการพัฒนา/ปรับปรุงหลักสูตร ร้อยละ 63.6 เป็นคณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา/ปรับปรุงชุดวิชา ร้อยละ 54.6 และเป็นอาจารย์สอนเสริม ร้อยละ 54.6

2) นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 75.0 อายุเฉลี่ย 28.99 ปี (S.D. = 7.63) ระยะเวลาที่ศึกษาเฉลี่ย 3.22 ปี (S.D.= 1.38) และวุฒิการศึกษาสูงสุดในปัจจุบัน คือ ปริญญาตรี รองลงมา คือ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ (ทันตสาธารณสุข) ร้อยละ 23.5, 22.7 และ 12.9 ตามลำดับ อาชีพส่วนใหญ่รับราชการ ร้อยละ 24.8 และเข้าศึกษาด้วยคุณวุฒิประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาธารณสุขศาสตร์ (สาธารณสุขชุมชน) มากที่สุด ร้อยละ 22.7

3) กลุ่มบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 80.4 อายุเฉลี่ย 30.82 ปี ระยะเวลาที่ศึกษาที่อยู่ระหว่าง 2 ถึง 8 ปีเฉลี่ย 2.91 ปี วุฒิการศึกษาที่ใช้สมัครเรียนส่วนใหญ่เป็น ปริญญาตรี ร้อยละ 57.7 สำเร็จการศึกษาปี การศึกษา 2556 มากที่สุดร้อยละ 41.9 ตำแหน่งขณะศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตมากที่สุด คือ เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุข ร้อยละ 29.5 หลังสำเร็จการศึกษา ร้อยละ 100.0 มีการนำวุฒิการศึกษาไปใช้ประโยชน์กับการทำงาน หลังสำเร็จการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่นำไปเพื่อสอบปรับตำแหน่งที่สูงขึ้น หรือปรับเปลี่ยนสายงานเช่น นักวิชาการสาธารณสุข สอบเข้ารับราชการร้อยละ 30.4

4) กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 57.1 อายุเฉลี่ย 41.68 ปี (S.D. = 10.39) ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชนและพยาบาลวิชาชีพมากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนเท่า ๆ กัน (ร้อยละ 15.4) รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ร้อยละ 10.3 ส่วนมากเป็นผู้ที่รับราชการ/พนักงานราชการ/ลูกจ้างราชการ ร้อยละ 90.5 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิตอยู่ระหว่าง 2 ถึง 20 ปี เฉลี่ย 4.26 ปี (S.D. = 3.31)

2. ผลการประเมินหลักสูตรโดยคณะกรรมการบริหารชุดวิชา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม
วัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาพรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้านทั้งด้านความชัดเจน ($\bar{X} = 4.43$) ความสอดคล้องกับ

ภารกิจของมหาวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.33$) การตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม ($\bar{X} = 4.31$) รวมถึงความสอดคล้องกับ มคอ.1 ($\bar{X} = 4.38$) ด้าน โครงสร้างหลักสูตร พบว่า ในทุกโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมในระดับสูง ($\bar{X} = 3.70-4.50$) และความเหมาะสมของชุดวิชาในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับสูง ($\bar{X} = 4.00-4.28$) ส่วนหมวดวิชาแกนมีความเหมาะสมในระดับสูง ($\bar{X} = 4.91$) และทุกชุดวิชาในหมวดหมวดวิชาเฉพาะมีความเหมาะสมสูง ($\bar{X} = 4.23-4.82$) ด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในภาพรวมคณะกรรมการบริหารชุดวิชา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.79$)

3. ผลการประเมินหลักสูตรโดยนักศึกษา) นักศึกษาเห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับสูงทุกด้าน โดยมีความชัดเจน ($\bar{X} = 4.25$) สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.19$) และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม ($\bar{X} = 4.14$) โครงสร้างหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตมีความเหมาะสมทุกหมวดวิชาในระดับสูง ($\bar{X} = 4.05-4.70$) เนื้อหาสาระของชุดวิชาต่างๆ ในหลักสูตร ทั้งที่บรรจุอยู่ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาแกน และหมวดวิชาเฉพาะ เนื้อหาสาระของชุดวิชาเกือบทั้งหมดมีความเหมาะสมในระดับสูงที่จะจัดไว้ใน โครงสร้างหลักสูตร ($\bar{X} = 4.03-4.58$) ส่วนเอกสารการสอนชุดวิชาและสื่อประกอบการเรียนการสอนมีความเหมาะสม ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.04$) และการบริหารหลักสูตร/การวัดและประเมินผลการศึกษา/การบริการการศึกษา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับสูง ($\bar{X} = 3.69$) 2) ผลการประเมินตนเองของนักศึกษาตามคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.37$) และรายด้านทุกด้านมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูง ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.47$) ด้านความรู้และประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.24$) ด้านความคิดและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.26$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.47$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.50$) ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.24$) ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.40$)

4. ผลการประเมินหลักสูตรโดยบัณฑิต 1) รายละเอียดของหลักสูตร โดยเห็นว่าเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในภาพรวมอยู่ในระดับสูงทั้งสามด้าน โดยมีความชัดเจนของหลักสูตร ($\bar{X} = 4.24$) การตอบสนองความต้องการของนักศึกษา ($\bar{X} = 4.08$) และการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม ($\bar{X} = 4.09$) ในทุกโครงสร้างของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.28-5.00$) เอกสารการสอนอยู่มีความเหมาะสมในระดับสูง ($\bar{X} = 4.28-5.00$) และการบริหารหลักสูตร/การวัดและประเมินผลการศึกษา/การบริการการศึกษาในภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับสูง ($\bar{X} = 4.10$) 2) ผลการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์โดยบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.34$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าในทุกด้านของการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูง ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.47$) ด้านความรู้และประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.25$) ด้านความคิดและแก้ปัญหา ($\bar{X} = 4.18$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.46$) ด้านมนุษยสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.23$) ด้านทักษะการศึกษาทางไกลและสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 4.40$) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.26$)

5. ผลการประเมินหลักสูตรโดยผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต 1) รายละเอียดของหลักสูตร ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตในภาพรวมสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในระดับสูง ($\bar{X} = 4.38$) 2) คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์พบว่า บัณฑิตหลักสูตรสาธารณสุขศาสตร มสธ. มีคุณภาพตามเกณฑ์ คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ภาพรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 4.46$) รวมทั้งรายด้านก็มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูงทั้ง 8 ด้าน โดยด้านที่ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิต เห็นด้วยในระดับสูง 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ และด้านมนุษยสัมพันธ์ สำหรับด้านที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านความคิดและการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.26-4.38$) 3) ข้อคิดเห็นอื่นๆ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชแล้วมีความรู้และทักษะการทำงานเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 81.0 และร้อยละ 100.0จะสนับสนุนให้บุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่รู้จักมาเรียนที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อภิปรายผล

จากผลการประเมินครั้งนี้มีประเด็นที่สมควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การประเมินรายละเอียดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการศึกษา

1.1 จากผลการประเมินที่พบว่า ทั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตร นักศึกษา บัณฑิต ผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่ามีคุณภาพในระดับสูงทุกด้าน โดยเห็นว่าวัตถุประสงค์หลักสูตรมีความชัดเจน สามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษา และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมในระดับสูง คือวัตถุประสงค์ข้อ 5 เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพและบำเพ็ญประโยชน์ต่อวิชาชีพและส่วนรวมตลอดจนความรับผิดชอบต่อสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ ครรชิตทะทอง, บุญงาวชิระศักดิ์มงคล, อรุณีอ่อนสวัสดิ์, และกนกอรนวมครุฑ (2550) พบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ) มีความเหมาะสมมากที่สุด วาสนานัยวัฒน์ (2553) ที่ประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบกมีความชัดเจนเหมาะสมและสรุปผลหยกฟ้าวิจิตรสมคิดพรมจัญและทัศนีย์ชาติไทย (2555) พบว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีความชัดเจนมีความเหมาะสม

1.2 จากผลการประเมินที่พบว่า โครงสร้างหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตกรรมการบริหารชุดวิชา นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็นด้าน โครงสร้างหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต พบว่า โครงสร้างหลักสูตรจำนวน 8 โครงสร้างที่จัดไว้ตามพื้นฐานคุณสมบัติผู้เข้าศึกษามีความเหมาะสมในระดับสูง ในส่วนของชุดวิชาและจำนวนหน่วยกิต สอดคล้องกับวุฒิการศึกษาที่สมัครเข้าศึกษา เนื่องจากในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตนี้ เป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 6 จนถึงผู้ที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีสามารถสมัครเข้าศึกษาได้โดยมีการจัดโครงสร้างหลักสูตรที่แตกต่างกันโดยวิเคราะห์ตามพื้นฐานความรู้เดิมเป็นหลักทำให้มีโครงสร้างหลักสูตรสำหรับผู้สมัครที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันถึง 8 กลุ่ม โครงสร้างหลักสูตรนอกจากนี้ผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ในวิชาการต่างๆที่สอดคล้องตามชุดวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรก็สามารถขอเทียบ

งานรายวิชาได้เพิ่มเติมตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยส่งผลให้นักศึกษาและบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการจัด
โครงสร้างหลักสูตรที่หลากหลายและสอดคล้องกับพื้นฐานผู้เรียนดังกล่าว

1.3 จากผลการประเมินที่พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนนักศึกษาและบัณฑิตมีความเห็น
อยู่ในระดับสูง 3 อันดับว่า สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ แบบประเมินผลตนเองก่อน-หลังเรียนช่วยให้
เข้าใจเนื้อหาและกิจกรรมท้ายเรื่องกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา และวิธีศึกษาของชุดวิชาช่วยให้เข้าใจ
เนื้อหาวิชาที่ศึกษา นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่ากรรมการบริหารชุดวิชา มีความคิดเห็นว่าการวางแผนผลิต/
ปรับปรุงชุดวิชาในการผลิตสื่อการสอนในหลักสูตรมีความชัดเจน โดยคณะกรรมการบริหารชุดวิชา (คบช.) มี
บทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการจัดสื่อที่หลากหลายโดยสามารถเลือก
ให้เหมาะสมกับการนำเสนอเนื้อหาและผู้เรียน โดยชุดวิชาในหลักสูตรกำหนดสื่อหลักตามแนวทางการจัดการเรียน
การสอนทางไกลคือ เอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติชุดวิชา และการฝึกปฏิบัติวิชาชีพสาธารณสุข และในแต่ละชุด
วิชาได้มีการจัดสื่อเสริมเพิ่มเติม เช่น ซีดีประจำชุดวิชา กิจกรรมประจำชุดวิชา การสอนเสริม E-tutorial
การสอนเสริมแบบเข้ม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวาสนานัยพันธ์ (2553) ที่พบว่าหลักสูตรมีการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนการสอน
ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับครรชิต ทะกอง บุนหา
วชิระศักดิ์มงคล อรุณี อ่อนสวัสดิ์ และกนกอร นวมครุฑ (2550) ที่พบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
อาจารย์ผู้รับผิดชอบได้แจ้งเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการเรียนก่อนการสอนมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าและ
สอนครบทุกเนื้อหาที่แจ้งไว้ ซึ่งจากผลการศึกษาและผลการศึกษาของผู้วิจัยอื่นจะพบเช่นเดียวกันว่ากระบวนการ
จัดการเรียนการสอน ตั้งแต่การเตรียม การดำเนินการและการประเมินผลมีความสำคัญและควรมีการสื่อสารให้
นักศึกษารับทราบตั้งแต่ก่อนเรียน ในขณะที่เรียนหลักสูตรจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องกระตุ้น เสริมการเรียนรู้
ของผู้เรียน และในขั้นสุดท้ายต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งตามหลักการจัดการเรียนการสอนของ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชจะจัดให้มีการประเมินผลตั้งแต่ก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความรู้เดิม ขณะเรียนโดย
จัดเป็นคำถามท้ายเรื่องแต่ละเรื่องเพื่อประเมินความรู้ ความก้าวหน้าของผู้เรียน และประเมินผลหลังเรียนคือเมื่อ
เรียนจบแต่ละหน่วยจะมีการทดสอบในหน่วยนั้นเป็นการประเมินนักศึกษาทราบว่ามีความรู้ในหน่วยนั้นเพิ่มขึ้น
หรือไม่

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียนการสอนต่างๆ อาทิ เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร
ระดับปริญญาตรี 2558 เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพสาธารณสุขชุมชน รวมทั้ง CUPT-QA ซึ่งเป็นระบบประกันที่
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเลือกใช้ ซึ่งการประกันคุณภาพระดับหลักสูตรในซ็องก์ประกอบของ AUN-QA
(Asian Universities Network Quality Assurance) ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญ
กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง (Expected learning outcome: ELO) ที่ต้องถ่ายทอดจากหลักสูตรสู่ชุดวิชา และ
จัดการเรียนสอน รวมทั้งการประเมินผลให้บรรลุ ELO ด้วย

1.4 เนื้อหาสาระของชุดวิชาต่างๆ ในหลักสูตรกลุ่มตัวอย่างนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา
สาระของชุดวิชาในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตมีความเหมาะสม โดยเนื้อหาสาระของชุดวิชาเกือบทั้งหมดมี

ความยากในระดับสูง ยกเว้นชุดวิชาในหมวดศึกษาทั่วไปที่มีระดับความยากของชุดวิชาในระดับปานกลาง และเนื้อหาสาระของชุดวิชาต่างๆ ในหลักสูตรทุกชุดวิชาเป็นประโยชน์ในระดับสูงต่อการทำงานและพัฒนาความรู้ของนักศึกษา โดยชุดวิชาที่เป็นประโยชน์มากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ชุดวิชาการปฐมพยาบาลและการบำบัดโรคเบื้องต้น ชุดวิชาการฝึกปฏิบัติงานสาธารณสุขในชุมชน ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพสาธารณสุข ชุดวิชาการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และ ชุดวิชาการทำงานชุมชนด้านสาธารณสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาสาธารณสุขศาสตร (2558) ที่กำหนดให้มีการศึกษาในกลุ่มวิชาพื้นฐานสาธารณสุข กลุ่มวิชาชีพสาธารณสุขและกลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา ได้แก่ วิชาการประยุกต์ การตรวจประเมินสุขภาพ และการบำบัดโรคเบื้องต้น การประเมินและวินิจฉัยสุขภาพชุมชน กลุ่มวิชาการจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารด้านสุขภาพชุมชน กลุ่มวิชาวิจัยหรือโครงการพัฒนาสาธารณสุขชุมชน กลุ่มวิชาชีวิตสถิติและวิจัยทางสาธารณสุข กลุ่มวิชาวิทยาการระบาด ป้องกันและควบคุมโรค การควบคุมปัจจัยที่ทำให้เกิดโรค กลุ่มวิชาการบริหารงานสาธารณสุข การจัดการด้านสาธารณสุข กลุ่มวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม กลุ่มวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย กลุ่มวิชาจรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ กลุ่มวิชาสุศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ กลุ่มวิชาการดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย เพื่อการส่งต่อ และการฟื้นฟูสภาพ และกลุ่มวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อย่างไรก็ตาม มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาสาธารณสุขศาสตรยังมีรายละเอียดของรายวิชาที่มีการกำหนดจำนวนหน่วยกิตและกิจกรรมการฝึกปฏิบัติด้วยซึ่งหลักสูตรปรับปรุงของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชต้องมีการวิเคราะห์เปรียบเทียบให้ชัดเจน

1.5 การวัดและประเมินผลการศึกษา นักศึกษาและบัณฑิตมีความคิดเห็น สอดคล้องกันเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับสูง ทั้งในส่วนของ การประเมินผลผู้เรียน โดยวิธีที่หลากหลาย และมีการประเมินผลตรงตามวัตถุประสงค์และครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งรวมถึงการแจ้งกำหนดการสอบและผลการสอบของมหาวิทยาลัย สอดคล้องกับการศึกษาของวรพรรณิ เผ่าทองสุข, ลาวัลย์ ชัยวิรัตน์นุกูล, สุภาภรณ์ วรณภิญโญชีพและคนอื่น (2553) ซึ่งประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาจุลชีววิทยาอุตสาหกรรม พ.ศ. 2549 พบว่าการวัดและการประเมินผลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตมีการพัฒนาการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยการประเมินผลจากการสอบไล่ใช้แนวทางที่มหาวิทยาลัยกำหนดคือการสอบข้อเขียนชุดวิชาซึ่งเป็นข้อสอบปรนัย 5 ตัวเลือกอย่างไรก็ตามในบางชุดวิชาที่มีการประเมินผลระหว่างเรียน เช่น ชุดวิชาวิทยาการระบาดและการควบคุมโรคมีกิจกรรมประจำชุดวิชา ชุดวิชาสุศึกษาและการประชาสัมพันธ์ ชุดวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานมีการประเมินจากการสอนเสริมแบบเข้มเป็นต้น โดยพิจารณาจากผลการประเมินจากการสอบของนักศึกษาแล้วคณะกรรมการบริหารชุดวิชาจะพิจารณาว่าจะมีการเพิ่มเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนใดที่เหมาะสมหรือไม่ในแต่ละปีการศึกษา สำหรับชุดวิชาที่มีการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ ชุดวิชาปฐมพยาบาลและการบำบัดโรคเบื้องต้น และชุดวิชาการฝึกปฏิบัติสาธารณสุขชุมชน จะมีการประเมินผลในแต่ละช่วงที่มีการฝึกปฏิบัติ ได้แก่ การประเมินทั้งทักษะ การจัดทำรายงาน การนำเสนอและการแสดงความคิดเห็น โดยอาจารย์ผู้ประเมินคือ อาจารย์ฝึกเสริมทักษะ อาจารย์ฝึกตามมอบหมายซึ่งเป็นการประเมินแบบเผชิญหน้าเป็นต้น ซึ่งกระบวนการวัดและประเมินผลในหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรใช้ระบบการประเมินผลการศึกษาของ

มหาวิทยาลัยซึ่งมีระบบและกลไกสอดคล้องกับกระบวนการทวนสอบ ซึ่งประกอบด้วย การแต่งตั้งคณะกรรมการ ออกข้อสอบ การวางแผนการสร้างแบบทดสอบ (Test blueprint) ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์วิชา การตรวจทาน พิจารณาแบบทดสอบโดยประธานคณะกรรมการบริหารชุดวิชา นักวัดผลประจำชุดวิชา การตัดสินผลสอบโดย คณะกรรมการตัดสินผลสอบ ซึ่งเป็นคณะกรรมการระดับมหาวิทยาลัย ส่วนชุดวิชาเชิงปฏิบัติทางวิชาชีพใช้ระบบ กลไกเช่นเดียวกับที่กล่าวเบื้องต้น แต่เพิ่มเติมขั้นตอนการทวนสอบการประเมินผลภาคปฏิบัติโดยคณะ กรรมการบริหารหลักสูตรด้วย

2. การประเมินเกี่ยวกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยนักศึกษา บัณฑิตและผู้บังคับบัญชา/ ผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นสอดคล้องกัน พบว่า ผลประเมินทุกด้านทั้งในภาพรวมและรายข้อมีค่าคะแนนเฉลี่ยในทุก ด้านของการประเมินคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูง ทั้งด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความ รอบรู้และประสบการณ์ ด้านความคิดและแก้ปัญหา ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยี ด้านทักษะการศึกษาทางไกล ด้านความสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง และด้านทักษะการ ปฏิบัติทางวิชาชีพ โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกที่ประเมินโดยนักศึกษา ได้แก่ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านความรับผิดชอบ สำหรับบัณฑิตและผู้บังคับบัญชา/ผู้ใช้บัณฑิตประเมินสอดคล้องกันคือด้าน คุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ และด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรกตามลำดับ ซึ่งอาจ เป็นผลจากคุณลักษณะของผู้เรียนในหลักสูตรเป็นผู้มีวุฒิภาวะพิจารณาจากอายุเฉลี่ย 28-30 ปี และส่วนใหญ่สำเร็จ การศึกษาทางด้านสาธารณสุขมาในระดับหนึ่งและปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขจึงถูกปลูกฝังและหล่อหลอมในด้าน คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งการปฏิบัติงานที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้รับบริการ ในด้านความรับผิดชอบนั้นอาจเป็น ผลจากการจัดการเรียนการสอนทางไกลปลูกฝัง และหล่อหลอมให้ผู้เรียนต้องรับผิดชอบตนเอง ต้องเอาใจใส่จึงจะ ประสบความสำเร็จสอดคล้องกับครุฑ ทะกวด, นุหงา วชิระศักดิ์มงคล อรุณี อ่อนสวัสดิ์ และกนกอร นวมครุฑ (2550) ที่พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ได้แก่ มีจริยธรรมในการทำงานมีความรับผิดชอบมีมุมมอง กว้างไกลเป็นนานาชาติมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีทักษะและทัศนคติในการทำงานมีความศรัทธาและรู้สึกว่าคุณค่าและวัฒนา สุนทรชัยและประภาศรี พรหมประกาย(2558) ที่ประเมินผลหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณธรรมจริยธรรม รองลงมาคือ ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การ สื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านความรู้

3. การบริการการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสมในระดับปานกลาง ทั้งการจัดส่งเอกสาร การ ให้บริการตอบคำถามนักศึกษา การให้บริการของศูนย์บริการร่วมแบบครบวงจร การติดต่อสื่อสารกับสาขาวิชา การ ติดต่อสื่อสารกับศูนย์สารสนเทศ Call Center และการให้บริการของศูนย์วิทยพัฒนา ยกเว้นการลงทะเบียนเรียน ผ่านสื่อ/เทคโนโลยี เช่น เคา์เตอร์ธนาคาร ไปรษณีย์ Internet เป็นต้นที่มีความเหมาะสมในระดับสูง เนื่ อ ง จ า ก หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกลดังนั้นการให้บริการการศึกษาจึงเป็นสิ่ง สนับสนุนสำคัญในการเรียนการสอนของนักศึกษาซึ่งมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อการปรับปรุง อาทิ ความรวดเร็วใน

การจัดส่งเอกสาร ประสิทธิภาพการให้บริการทาง Call center, One stop service การประชาสัมพันธ์การประชุมพิเศษ การเข้าถึงข้อมูลผลการสอบ การลงทะเบียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิตปี พ.ศ.2559 เพื่อให้สามารถเปิดใช้หลักสูตรในปีการศึกษา 2560 ได้แก่

1.1.1 การปรับปรุงคุณลักษณะบัณฑิต และมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี 2558 และเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพสาธารณสุขชุมชน (มคอ.1)

1.1.2 การกำหนดผลการเรียนรู้ระดับชุดวิชาให้สอดคล้องกับการกระจายความรับผิดชอบระดับหลักสูตร (Curriculum mapping)

1.1.3 กำหนดคุณสมบัติผู้เรียนให้ชัดเจนและกำหนดโครงสร้างหลักสูตรเฉพาะที่สอดคล้องกับคุณสมบัติ และพื้นฐานผู้เรียน เช่น กลุ่มผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงในด้านต่างๆ

1.1.4 การปรับปรุงกลยุทธ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องและเกิดผลลัพธ์ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เช่น การสอนเสริมแบบเข้ม กิจกรรมประจำชุดวิชา e-learning ซึ่งผู้เรียนจะได้ฝึกฝนทักษะทางปัญญา การวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ เป็นต้น

1.1.5 กำหนดการประเมินผลที่หลากหลายที่สอดคล้องกับชุดวิชา สำหรับชุดวิชาเชิงปฏิบัติทางวิชาชีพควรแสวงหารูปแบบการฝึกปฏิบัติและประเมินผลที่เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษาซึ่งมีพื้นฐานแตกต่างกัน

1.2 กลุ่มตัวอย่างเสนอให้ปรับปรุงชุดวิชาการจัดทำสื่อการเรียนการสอนสื่อประกอบต่างๆให้มีความทันสมัย มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นและควรปรับเนื้อหาให้กระชับ แบบประเมินตนเองก่อนเรียน-หลังเรียนควรตรวจสอบการเฉลยไม่ให้ผิดพลาด

1.3 การฝึกปฏิบัติควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึก ณ สถานบริการสุขภาพที่เป็นที่ทำงานของตนเอง การกำหนดทักษะ ระยะเวลาในการฝึกควรพิจารณาพื้นฐานของนักศึกษาด้วย

1.4 นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการบริการการศึกษาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในมหาวิทยาลัย รับทราบและปรับปรุงพัฒนาการให้บริการต่อไป ได้แก่

1.4.1 ควรปรับปรุงคุณภาพกระดาษของสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆขนาดควรบาง

1.4.2 ควรปรับปรุงคุณภาพของสื่อประจำชุดวิชา เช่น ซีดี ดีวีดี

1.4.3 ควรปรับปรุงการจัดส่งเอกสารการสอนให้เร็วขึ้น

1.4.4 ควรปรับปรุงช่องทางการติดต่อ สื่อสารระหว่างนักศึกษากับมหาวิทยาลัยให้สะดวก รวดเร็วและตอบสนองการบริการเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยประเมินระหว่างการดำเนินหลักสูตรเป็นระยะๆ (Formative evaluation) เพื่อมีผลการประเมินอย่างต่อเนื่องทั้งในระดับชุดวิชา การจัดการเรียนการสอน คุณภาพของอาจารย์ผู้สอน การรับรู้ความต้องการของนักศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรทำวิจัยประเมินเมื่อครบรอบหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตร (Summative evaluation) โดยใช้บทเรียนจากการศึกษาครั้งนี้ในการจัดเตรียมกลุ่มศึกษาอย่างเพียงพอเนื่องจากอัตราการตอบกลับในการศึกษาครั้งนี้มีน้อยในการศึกษาเชิงปริมาณ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). *เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี 2558*. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนพิเศษ 295 ง 13 พ.ย.2558
- กัญญา ลินทรตันศิริกุล. (2554). *รูปแบบการประเมินหลักสูตร*. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการประเมินหลักสูตร หน่วยที่ 2 (หน้า 3-1 ถึง 3-35). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กัญญา ลินทรตันศิริกุล ประภาพรรณ เอี่ยมสุภายิต ปราณี สังขะตะววรรณ, และอุษาวดี จันทรสุนธิ. (2546). *รายงานการวิจัยสถาบัน เรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*.
- โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์. (2550). *สุขภาพปฐมภูมิ บริการปฐมภูมิ จากปรัชญาสู่ปฏิบัติการสุขภาพมิติใหม่*. นนทบุรี: สำนักวิจัยสังคมและสุขภาพ.
- ครรชิต ทะกอง บุษงา วชิระศักดิ์มงคล อรุณี อ่อนสวัสดิ์ และกนกอร นวมกรูฑ. (2550). *การประเมินหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว (หลักสูตรนานาชาติ)*. พิษณุโลก: วิทยาลัยนานาชาติมหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ฉวีวรรณ แซ่ซี้. (2558). *แนวคิดและทฤษฎี “การประเมินหลักสูตร”* สืบค้น 10 เมษายน 2559, จาก <http://netra.lpru.ac.th/~phaitoon/1evalproj/1evalproj/copyformweb/conceptcurr1>
- พระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ.2556.ราชกิจจานุเบกษา ในเล่ม 130 ตอนที่ 118 ก วันที่ 16 ธันวาคม 2556 หน้า 19-35
- มารุต พัฒนา. (2558). *การประเมินหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- มณวิภา ชูดีบุตร. (2558, 2 เมษายน). *การประเมินผลหลักสูตร*. สืบค้น 2 เมษายน 2558. จาก <http://spbkk1.sesao1.go.th/pdfcur/evacur.pdf>.
- วรพรรณี เผ่าทองสุข ลาวัลย์ ชัยวิรัตน์นุกูล สุภาภรณ์ วรณภิญโญชีพ และคนอื่น. (2553). *การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาวิชาจุลชีววิทยาอุตสาหกรรม พ.ศ. 2549 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.

- วัฒนา สุนทรชัยและประกาศรี พรหมประกาย. (2558). *การประเมินผลหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- วาสนา นัยพัฒน์. (2553). *การประเมินหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการบริหารการพยาบาล*. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก.
- ศักดิ์ศรี ปาณะกุล. (2554). *แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตร*. ในเอกสารการสอนชุดวิชาการประเมินหลักสูตร
หน้าที่ 2 (น. 1-29). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศิริชัย กาญจนวะสี. (2558). *การประเมินหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ*. สืบค้น 2 เมษายน 2558 จาก
<http://www.edu.tsu.ac.th/major/eva/files/journal/scan1.pdf>.
- สภาคณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์แห่งประเทศไทย. (2558). (ร่าง) *มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาสาธารณสุขศาสตร์และสาขาที่เกี่ยวข้อง ฉบับปรับปรุงเดือนมิถุนายน 2558*. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- สำนักวิชาการ. (2543). *เทคนิคการประเมินหลักสูตร*. นนทบุรี: ฝ่ายพัฒนาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ. (2554). *รายงานการศึกษาและจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทศวรรษ
การพัฒนาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (พ.ศ.2555-2564)*. นนทบุรี: สำนักงานโครงการสนับสนุน
นโยบายโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.
- สุรพล หยกฟ้า วิจิตร สมคิด พรหมจ้อย และทัศนีย์ชาติไทย. (2555). *การประเมินหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.